09/03/2021

“Ομιλία Κολοκοτρώνη προς τους Γυμνασιόπαιδες στην Πνύκα”

/ Ελλάδα 1821 - 2021

Ὁμιλία πρὸς τοὺς Γυμνασιόπαιδες στὴν Πνύκα

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης:

Παιδιά μου!

Εἰς τὸν τόπο τοῦτο, ὁποὺ ἐγὼ πατῶ σήμερα, ἐπατοῦσαν καὶ ἐδημηγοροῦσαν τὸν παλαιὸ καιρὸ ἄνδρες σοφοί, καὶ ἄνδρες μὲ τοὺς ὁποίους δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ συγκριθῶ καὶ οὔτε νὰ φθάσω τὰ ἴχνη των. Ἐγὼ ἐπιθυμοῦσα νὰ σᾶς ἰδῶ, παιδιά μου, εἰς τὴν μεγάλη δόξα τῶν προπατόρων μας, καὶ ἔρχομαι νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅσα εἰς τὸν καιρὸ τοῦ ἀγῶνος καὶ πρὸ αὐτοῦ καὶ ὕστερα ἀπ᾽ αὐτὸν ὁ ἴδιος ἐπαρατήρησα, καὶ ἀπ᾽ αὐτὰ νὰ κάμωμε συμπερασμοὺς καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν εὐτυχίαν σας, μολονότι **ὁ Θεὸς μόνος ἠξεύρει τὰ μέλλοντα**.

Καὶ διὰ τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας, ὁποίας γνώσεις εἶχαν καὶ ποία δόξα καὶ τιμὴν ἔχαιραν κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη τοῦ καιροῦ των, ὁποίους ἥρωας, στρατηγούς,

πολιτικοὺς εἶχαν, διὰ ταῦτα σᾶς λέγουν καθ᾽ ἡμέραν οἱ διδάσκαλοί σας καὶ οἱ πεπαιδευμένοι μας. Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀρκετός. Σᾶς λέγω μόνον πὼς **ἦταν σοφοί**, καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἐπῆραν καὶ **ἐδανείσθησαν τὰ ἄλλα ἔθνη τὴν σοφίαν των.**

Εἰς τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον κατοικοῦμε, ἐκατοικοῦσαν οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους καὶ **ἡμεῖς καταγόμεθα καὶ ἐλάβαμε τὸ ὄνομα** τοῦτο. Αὐτοὶ διέφεραν ἀπὸ ἡμᾶς εἰς τὴν θρησκείαν, διότι ἐπροσκυνοῦσαν τὲς πέτρες καὶ τὰ ξύλα. Ἀφοῦ ὕστερα ἦλθε στὸν κόσμο ὁ Χριστός, **οἱ λαοὶ ὅλοι ἐπίστευσαν εἰς τὸ Εὐαγγέλιό του,** καὶ ἔπαυσαν νὰ λατρεύουν τὰ εἴδωλα. Δὲν ἐπῆρε μαζί του οὔτε σοφοὺς οὔτε προκομμένους, ἀλλ᾽ ἁπλοὺς ἀνθρώπους, χωρικοὺς καὶ ψαράδες, καὶ μὲ **τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔμαθαν ὅλες τὲς γλῶσσες τοῦ κόσμου**, οἱ ὁποῖοι, μολονότι ὅπου καὶ ἂν ἔβρισκαν ἐναντιότητες καὶ οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ τύραννοι τοὺς κατέτρεχαν, δὲν ἠμπόρεσε κανένας νὰ τοὺς κάμῃ τίποτα. Αὐτοὶ ἐστερέωσαν τὴν πίστιν.

Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, οἱ πρόγονοί μας, ἔπεσαν εἰς τὴν διχόνοια καὶ ἐτρώγονταν μεταξύ τους, καὶ ἔτσι ἔλαβαν καιρὸ πρῶτα οἱ Ῥωμαῖοι, ἔπειτα ἄλλοι βάρβαροι καὶ τοὺς ὑπόταξαν. Ὕστερα ἦλθαν οἱ Μουσουλμάνοι καὶ ἔκαμαν ὅ,τι ἠμποροῦσαν, διὰ νὰ ἀλλάξῃ ὁ λαὸς τὴν πίστιν του. **Ἔκοψαν γλῶσσες εἰς πολλοὺς** ἀνθρώπους, ἀλλ᾽ ἐστάθη ἀδύνατο νὰ τὸ κατορθώσουν. **Τὸν ἕνα ἔκοπταν, ὁ ἄλλος τὸ σταυρό του ἔκαμε**. Σὰν εἶδε τοῦτο ὁ σουλτάνος, διόρισε ἕνα βιτσερὲ [ἀντιβασιλέα], ἕναν πατριάρχη, καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἐξουσία τῆς ἐκκλησίας. Αὐτὸς καὶ ὁ λοιπὸς κλῆρος ἔκαμαν ὅ,τι τοὺς ἔλεγε ὁ σουλτάνος.

Ὕστερον ἔγιναν οἱ κοτζαμπάσηδες [προεστοὶ] εἰς ὅλα τὰ μέρη. Ἡ τρίτη τάξη, οἱ ἔμποροι καὶ οἱ προκομμένοι, τὸ καλύτερο μέρος τῶν πολιτῶν, μὴν ὑποφέρνοντες τὸν ζυγὸν ἔφευγαν, καὶ οἱ γραμματισμένοι ἐπῆραν καὶ ἔφευγαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴν πατρίδα των, καὶ ἔτσι ὁ λαός, ὅστις στερημένος ἀπὸ τὰ μέσα τῆς προκοπῆς, ἐκατήντησεν εἰς ἀθλίαν κατάσταση, καὶ αὐτὴ αὔξαινε κάθε ἡμέρα χειρότερα· διότι, ἂν εὑρίσκετο μεταξὺ τοῦ λαοῦ κανεὶς μὲ ὀλίγην μάθηση, τὸν ἐλάμβανε ὁ κλῆρος, ὅστις ἔχαιρε προνόμια, ἢ ἐσύρετο ἀπὸ τὸν ἔμπορο τῆς Εὐρώπης ὡς βοηθός του, ἐγίνετο γραμματικὸς τοῦ προεστοῦ.

Καὶ μερικοὶ μὴν ὑποφέροντες τὴν τυραννίαν τοῦ Τούρκου καὶ βλέποντας τὲς δόξες καὶ τὲς ἡδονὲς ὁποὺ ἀνελάμβαναν αὐτοί, ἄφηναν τὴν πίστη τους καὶ ἐγίνοντο Μουσουλμάνοι. Καὶ τοιουτοτρόπως κάθε ἡμέρα ὁ λαὸς ἐλίγνευε καὶ ἐπτώχαινε.

Εἰς αὐτὴν τὴν δυστυχισμένη κατάσταση μερικοὶ ἀπὸ τοὺς φυγάδες γραμματισμένους ἐμετάφραζαν καὶ ἔστελναν εἰς τὴν Ἑλλάδα βιβλία, καὶ εἰς αὐτοὺς πρέπει νὰ χρωστοῦμε εὐγνωμοσύνη, διότι εὐθὺς ὁποὺ κανένας ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ λαὸ ἐμάνθανε τὰ κοινὰ γράμματα, ἐδιάβαζεν αὐτὰ τὰ βιβλία καὶ ἔβλεπε **ποίους εἴχαμε προγόνους, τί ἔκαμεν ὁ Θεμιστοκλῆς**

, **ὁ Ἀριστείδης καὶ ἄλλοι πολλοὶ** παλαιοί μας, καὶ ἐβλέπαμε καὶ εἰς ποίαν κατάσταση εὑρισκόμεθα τότε. Ὅθεν μᾶς ἦλθεν εἰς τὸ νοῦ νὰ τοὺς μιμηθοῦμε καὶ νὰ γίνουμε εὐτυχέστεροι. Καὶ ἔτσι **ἔγινε καὶ ἐπροόδευσεν ἡ Ἑταιρεία.**

Ὅταν **ἀποφασίσαμε** νὰ κάμωμε τὴν **Ἐπανάσταση,** δὲν ἐσυλλογισθήκαμε οὔτε πόσοι εἴμεθα, οὔτε πὼς δὲν ἔχομε ἄρματα, οὔτε ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐβαστοῦσαν τὰ κάστρα καὶ τὰς πόλεις, οὔτε κανένας φρόνιμος μᾶς εἶπε «ποῦ πᾶτε ἐδῶ νὰ πολεμήσετε μὲ σιταροκάραβα βατσέλα», ἀλλὰ **ὡς μία βροχὴ ἔπεσε εἰς ὅλους μας ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερίας μας, καὶ ὅλοι, καὶ ὁ κλῆρος μας καὶ οἱ προεστοὶ καὶ οἱ καπεταναῖοι καὶ οἱ πεπαιδευμένοι καὶ οἱ ἔμποροι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ὅλοι ἐσυμφωνήσαμε εἰς αὐτὸ τὸ σκοπὸ καὶ ἐκάμαμε τὴν Ἐπανάσταση.**

Εἰς τὸν πρῶτο χρόνο τῆς Ἐπαναστάσεως εἴχαμε μεγάλη ὁμόνοια καὶ ὅλοι ἐτρέχαμε σύμφωνοι. Ὁ ἕνας ἐπῆγεν εἰς τὸν πόλεμο, ὁ ἀδελφός του ἔφερνε ξύλα, ἡ γυναῖκα του ἐζύμωνε, τὸ παιδί του ἐκουβαλοῦσε ψωμὶ καὶ μπαρουτόβολα εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ ἐὰν αὐτὴ ἡ ὁμόνοια ἐβαστοῦσε ἀκόμη δυὸ χρόνους, ἠθέλαμε κυριεύσει καὶ τὴν Θεσσαλία καὶ τὴν Μακεδονία, καὶ ἴσως ἐφθάναμε καὶ ἕως τὴν Κωνσταντινούπολη. Τόσον τρομάξαμε τοὺς Τούρκους, ὁποὺ ἄκουγαν Ἕλληνα καὶ ἔφευγαν χίλια μίλια μακρά.

Ἑκατὸν Ἕλληνες ἔβαζαν πέντε χιλιάδες ἐμπρός, καὶ ἕνα καράβι μίαν ἁρμάδα. Ἀλλὰ δὲν ἐβάσταξεν. Ἦλθαν μερικοὶ καὶ ἠθέλησαν νὰ γένουν μπαρμπέρηδες εἰς τοῦ κασίδη τὸ κεφάλι. Μᾶς πονοῦσε τὸ μπαρμπέρισμά τους. Μὰ τί νὰ κάμωμε; Εἴχαμε καὶ αὐτουνῶν τὴν ἀνάγκη. Ἀπὸ τότε ἤρχισεν **ἡ διχόνοια**, καὶ **ἐχάθη ἡ πρώτη προθυμία** καὶ ὁμόνοια. Καὶ ὅταν ἔλεγες τὸν Κώστα νὰ δώσῃ χρήματα διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, ἢ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν πόλεμο, τοῦτος ἐπρόβαλλε τὸν Γιάννη.

Καὶ μ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπο κανεὶς δὲν ἤθελε οὔτε νὰ συνδράμῃ οὔτε νὰ πολεμήσῃ. Καὶ τοῦτο ἐγίνετο, ἐπειδὴ δὲν εἴχαμε ἕναν ἀρχηγὸ καὶ μία κεφαλή. Ἀλλὰ ἕνας ἔμπαινε πρόεδρος ἕξη μῆνες, ἐσηκώνετο ὁ ἄλλος καὶ τὸν ἔριχνε, καὶ ἐκάθετο αὐτὸς ἄλλους τόσους, καὶ ἔτσι ὁ ἕνας ἤθελε τοῦτο καὶ ὁ ἄλλος τὸ ἄλλο. Ἴσως **ὅλοι ἠθέλαμε τὸ καλό, πλὴν καθένας κατὰ τὴν γνώμη του**.

Ὅταν προστάζουνε πολλοί, ποτὲ τὸ σπίτι δεν χτίζεται οὔτε τελειώνει. Ὁ ἕνας λέγει ὅτι ἡ πόρτα πρέπει να βλέπῃ εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος, ὁ ἄλλος εἰς τὸ ἀντικρινὸ καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὸν Βορέα, σὰν να ἦτον τὸ σπίτι εἰς τὸν ἀραμπᾶ, καὶ να γυρίζει, καθὼς λέγει ὁ καθένας. Μὲ τοῦτο τὸν τρόπο δεν κτίζεται ποτὲ τὸ σπίτι, ἀλλὰ πρέπει να εἶναι ἕνας ἀρχιτέκτων, ὁποῦ νὰ προστάζῃ πῶς θὰ γενῇ.

Παρομοίως καὶ ἡμεῖς ἐχρειαζόμεθα ἕναν ἀρχηγὸ καὶ ἕναν ἀρχιτέκτονα, ὅστις νὰ προστάζῃ καὶ οἱ ἄλλοι να ὑπακούουν καὶ νὰ ἀκολουθοῦν. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ εἴμεθα εἰς τέτοια κατάστασιν, ἐξ αἰτίας τῆς διχονοίας, μᾶς ἔπεσε ἡ Τουρκιὰ ἐπάνω μας καὶ κοντέψαμε να χαθοῦμε, καὶ εἰς τοὺς στερνοὺς ἑπτὰ χρόνους δὲν κατορθώσαμε μεγάλα πράγματα.

Εἰς αὐτὴ τὴν κατάστασιν ἔρχεται ὁ βασιλεύς, τὰ πράγματα ἡσυχάζουν, καὶ τὸ ἐμπόριο καὶ ἡ γεωργία καὶ οἱ τέχνες ἀρχίζουν νὰ προοδεύουν καὶ μάλιστα ἡ παιδεία. Αὐτὴ **ἡ μάθησις θὰ μᾶς αὐξήσῃ καὶ θὰ μᾶς εὐτυχήσῃ**. Ἀλλὰ διὰ νὰ αὐξήσομεν, χρειάζεται καὶ ἡ στερέωσις τῆς πολιτείας μας, ἡ ὁποία γίνεται μὲ τὴν καλλιέργεια καὶ μὲ τὴν ὑποστήριξη τοῦ Θρόνου.

Ὁ βασιλεύς μας εἶναι νέος καὶ συμμορφώνεται μὲ τὸν τόπο μας, δεν εἶναι προσωρινός, ἀλλ᾽ ἡ βασιλεία του εἶναι διαδοχικὴ καὶ θὰ περάσῃ εἰς τὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν του, καὶ μὲ αὐτὸν κι ἐσεῖς καὶ τὰ παιδιά σας θὰ ζήσετε. Πρέπει να **φυλάξετε τὴν πίστη σας καὶ νὰ τὴν στερεώσετε**, **διότι, ὅταν ἐπιάσαμε τὰ ἅρματα, εἴπαμε πρῶτα ὑπὲρ πίστεως καὶ ἔπειτα ὑπὲρ πατρίδος**. Ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἔχουν καὶ φυλάττουν μία Θρησκεία. Καὶ αὐτοί, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ ὁποῖοι κατατρέχοντο καὶ μισοῦντο καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη, μένουν σταθεροὶ εἰς τὴν πίστη τους.

Νὰ μὴν ἔχετε πολυτέλεια, να μὴν πηγαίνετε εἰς τοὺς καφενέδες καὶ τὰ μπιλιάρδα. Νὰ δοθεῖτε εἰς τὰς σπουδάς σας καὶ καλύτερα νὰ κοπιάσετε ὀλίγον, δύο καὶ τρεῖς χρόνους καὶ νὰ ζήσετε ἐλεύθεροι εἰς τὸ ἐπίλοιπο τῆς ζωῆς σας, παρὰ νὰ περάσετε τέσσαρους – πέντε χρόνους τὴ νεότητά σας, καὶ να μείνετε ἀγράμματοι.

Νὰ σκλαβωθεῖτε εἰς τὰ γράμματά σας. Νὰ ἀκούετε τὰς συμβουλὰς τῶν διδασκάλων καὶ γεροντοτέρων, καὶ κατὰ τὴν παροιμία, **«μύρια ἤξευρε καὶ χίλια μάθαινε».** Ἡ προκοπή σας καὶ ἡ μάθησή σας νὰ μὴν γίνῃ σκεπάρνι μόνο διὰ τὸ ἄτομό σας, ἀλλὰ να κοιτάζῃ τὸ καλὸ τῆς κοινότητος, καὶ **μέσα εἰς τὸ καλὸ αὐτὸ εὑρίσκεται καὶ τὸ δικό σας.**

Ἐγώ, παιδιά μου, κατὰ κακή μου τύχη, ἐξ αἰτίας τῶν περιστάσεων, ἔμεινα ἀγράμματος καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ζητῶ συγχώρηση, διότι δὲν ὁμιλῶ καθὼς οἱ δάσκαλοί σας. Σᾶς εἶπα ὅσα ὁ ἴδιος εἶδα, ἤκουσα καὶ ἐγνώρισα, διὰ νὰ ὠφεληθῆτε ἀπὸ τὰ ἀπερασμένα καὶ ἀπὸ τὰ **κακὰ ἀποτελέσματα τῆς διχονοίας**, τὴν ὁποίαν νὰ ἀποστρέφεσθε, καὶ **νὰ ἔχετε ὁμόνοια**. Ἐμᾶς μὴ μᾶς τηρᾶτε πλέον. Τὸ ἔργο μας καὶ ὁ καιρός μας ἐπέρασε. Καὶ αἱ ἡμέραι τῆς γενεᾶς, ἡ ὁποία σᾶς ἄνοιξε τὸ δρόμο, θέλουν μετ᾽ ὀλίγον περάσει.

Τὴν ἡμέρα τῆς ζωῆς μας θέλει διαδεχθῇ ἡ νύκτα τοῦ θανάτου μας, καθὼς τὴν ἡμέραν τῶν Ἁγίων Ἀσωμάτων θέλει διαδεχθῇ ἡ νύκτα καὶ ἡ αὐριανὴ ἡμέρα. Εἰς ἐσᾶς μένει νὰ ἰσάσετε καὶ νὰ στολίσετε τὸν τόπο, ὁποὺ ἡμεῖς ἐλευθερώσαμε· καί, διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο, πρέπει νὰ ἔχετε **ὡς θεμέλια της πολιτείας τὴν ὁμόνοια, τὴν θρησκεία, τὴν καλλιέργεια τοῦ θρόνου καὶ τὴν φρόνιμον ἐλευθερία.**

Τελειώνω τὸ λόγο μου. Ζήτω ὁ βασιλεύς μας Ὄθων! Ζήτω οἱ σοφοὶ διδάσκαλοι! Ζήτω ἡ Ἑλληνικὴ Νεολαία!

Διά την αντιγραφή

Μυργιώτης Παναγιώτης
Μαθηματικός

Υ.Γ 1.ἐξεφωνήθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 1838 καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐφημερίδαν ΑΙΩΝ τῇ 13ῃ Νοεμβρίου 1838.

Υ.Γ2. Οι υπογραμμίσεις είναι του αντιγραφέως